Povídání s králem šumavských lesů

NP a CHKO Šumava
Střediska environmentální výchovy

Milé děti, protože mě všichni znáte z dětských knížek, určitě víte, že se jmenuji jelen evropský. Patřím mezi sudokopytníky, to znamená, že mám třetí a čtvrtý prst přeměněný ve dvě kopýtka, a proto mám sudý počet prstů. Zde jsem připravil mnoho zajímavých úkolů, kde vám představím své kamarády sudokopytníky: srnce obecného, losa evropského, prase divoké, ale také příbuzné, kteří do šumavského lesa nepatří: daňka evropského, muflona a jelena siku. Zanechme již povídání a pojďme se něčemu naučit!

Do jaké skupiny živočichů podle potravy patří jelen, srnec, los, daněk a muflon? Vyřešením tajenky zjistíš, že jsou to „přežvýkaví .....". A co je prase divoké?

Hlasový projev jelena.

Knižní označení pro plevel.

Největší zástupce čeledi jelenovitých na Šumavě.

Mládě jelena.

Oblíbená potrava jelena.

Rohovitý útvar na hlavě zvěře, který nositel nikdy neshazuje.

Myslivecký název pro sudokopytníky.

Přirozený nepřítel jelena, který nežije na Šumavě.

Nejmenší evropský zástupce jelenovitých.

Samice od losa.

Co mají vždy 4 obrázky společného? Který obrázek se v něčem liší od ostatních a proč?

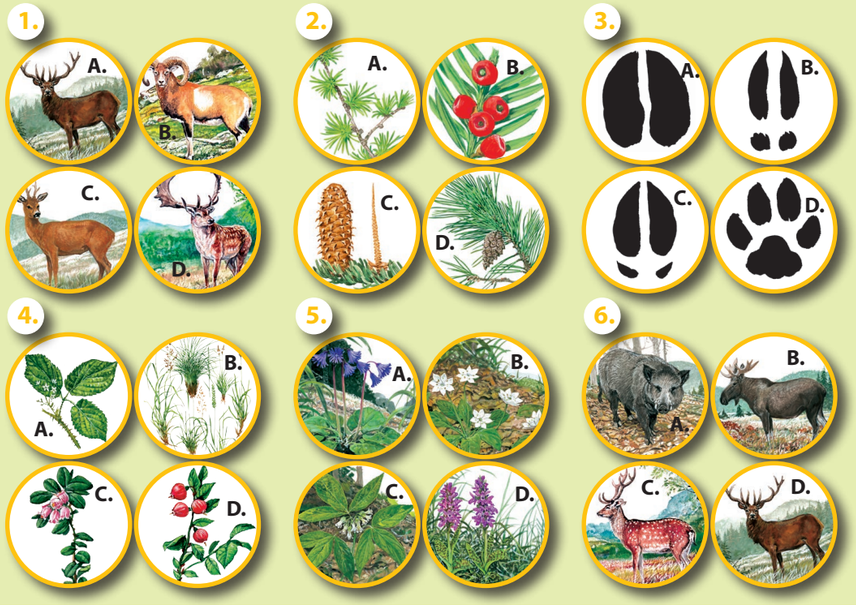

Jmenuji se jelen evropský, v nedávné době jsem byl také nazýván jelenem lesním. Tento přívlastek „lesní" není příliš pravdivý, neboť v lese žijí i ostatní druhy jelenů. Patřím mezi největší zástupce čeledi jelenovitých a zaujímám druhé místo po losovi mezi volně žijícími kopytníky. Přes léto je moje srst většinou červenohnědá. My samci máme navíc prodlouženou srst na krku. Od podzimu až do konce zimy se naše srst, která je daleko hustší, přebarví do šedohněda. Typická ozdoba nás samců jsou parohy, které každý rok většinou shazujeme. Starší samci tedy přichází o parohy během února a mladíčci až v květnu. Paroží nám roste asi 4 měsíce. Ze začátku je obaleno jemně osrstěnou kůží, která se nazývá lýčí. Každý den nám poporoste až o 2 cm. Od července do září lýčí postupně odumírá, a tak se zbavujeme této pokožky otíráním paroží o stromy. Říkáme tomu „vytloukání paroží". Naše parohy se mohou větvit, nejkrásnější a nejvznešenější parohy míváme okolo desátého roku. Parohy neslouží jen k ozdobě, ale také jako zbraň, když bojujeme s ostatními samci o přízeň samičky. Hlasitým troubením se snažíme upoutat samičku, ale zároveň se snažíme udržet stádo pohromadě. Vítěz všech bojů, získává skupinu až deseti laní, s kterými pak má mláďátka. Ta se nazývají koloušci. Možná byste rádi věděli, čím se živím. V období hojnosti spásám ve velkém množství trávu a byliny. V zimě vyhledávám ostružiník, maliník, borůvky, ale také okusuji kůry a větvičky mladých stromků. Také si pochutnám na bukvicích, kaštanech a žaludech.
Na Šumavě mám jediného přirozeného nepřítele rysa ostrovida, ostatní velké šelmy - vlk a medvěd zde nežijí. To jsem vám toho napovídal, ale teď raději zpět k úkolům, které prověří vaše znalosti.

Myslivecká mluva:

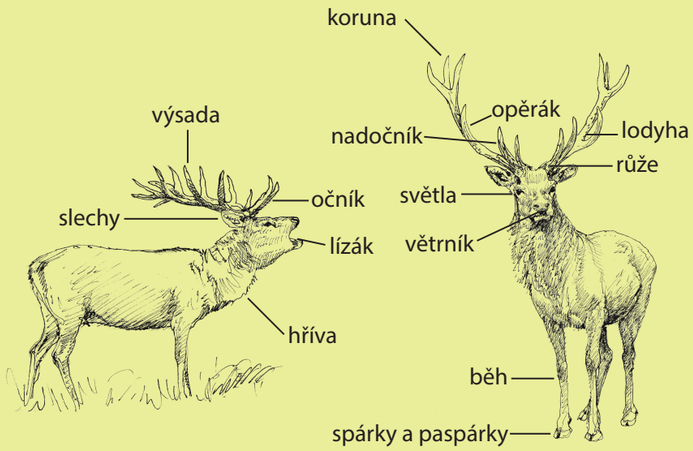

Přiřaď k jelenovi, srnci, losovi, daňkovi, jelenovi sika, muflonovi a praseti divokému jejich samičky s mláďátky, paroží, růžky či jejich zbraně, ale také správné názvy jejich mláďat. Který z těchto savců má parohy a kdo rohy?

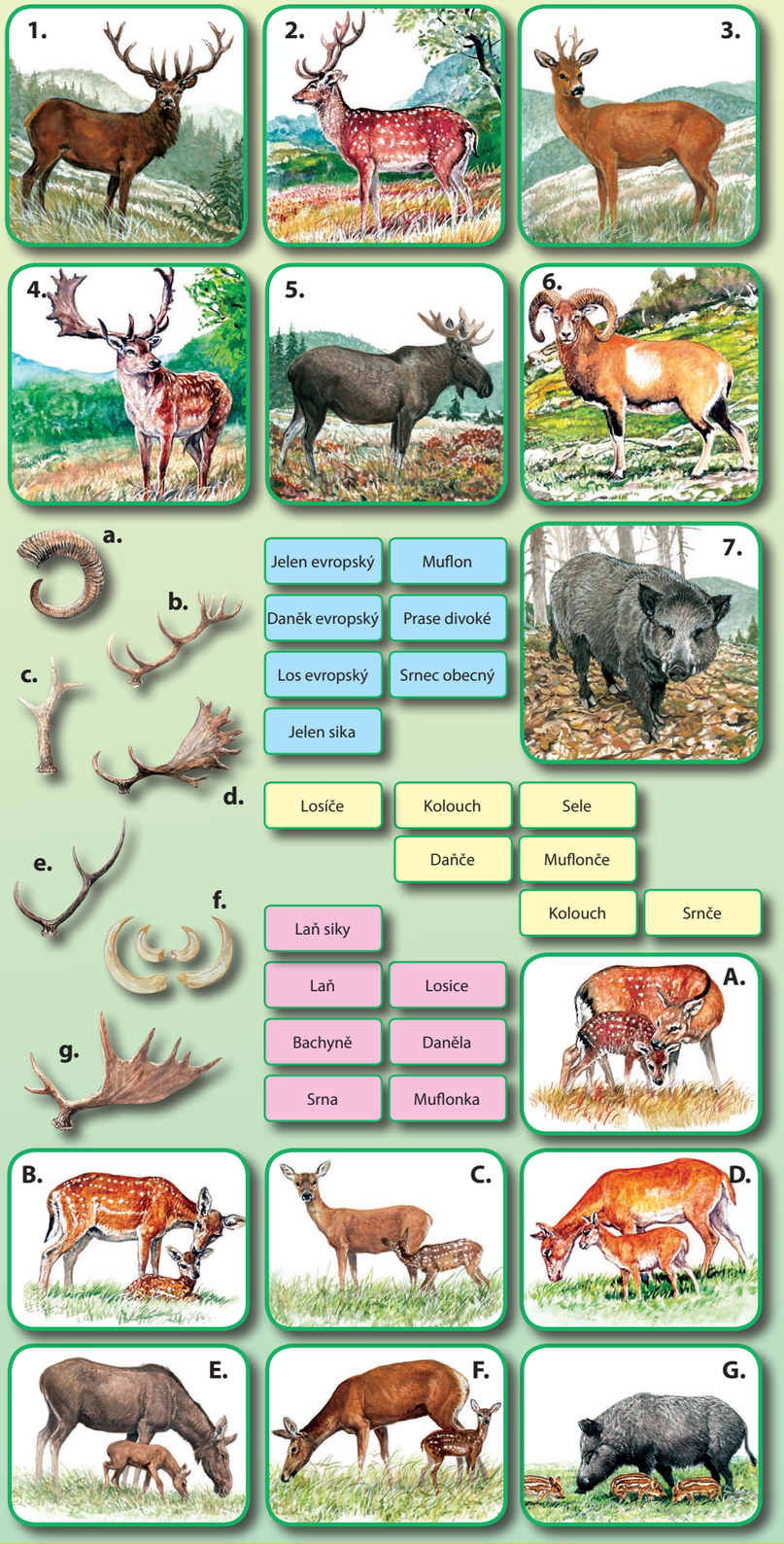

Jelen evropský
Muflon
Daněk evropský
Prase divoké
Los evropský
Srnec obecný
Jelen sika

Losíče
Kolouch
Sele
Daňče
Muflonče
Kolouch
Srnče

Laň siky
Laň
Losice
Bachyně
Daněla
Srna
Muflonka

Správné řešení: *Křížovka: troubení, býl, los, kolouch, ostružník, roh, spárkatá, vlk, srnec, losice. Tajenka: Býložravci. Prase divoké je všežravec. 4 obrázky: 1B - muflon má rohy, ostatní mají parohy; 2B - tis má tisínky, ostatní dřeviny mají šišky; 3. D - rys ostrovid - stopa kočkovité šelmy, ostatní jsou sudokopytníci. 4B - trávа - není keř. 5 D - prstnatec nerostoe v lese. 6 A - prase divoké - není býložravec, nemá parohy.* **Přiřazování:** *1Fb - jelen evropský, laň, kolouch - parohy. 2Ae - jelen sika, laň siky, kolouch - parohy. 3Gc - srnec obecný, srna, srnče - paraožky. 4Bd - daněk evropský, daněla, daňče - parohy. 5Eg - los evropský, losice, losíče - parohy. 6Da - muflon, muflonka, muflonče - rohy. 7Gf - prase divoké - kly (zbraně).* **Připravili: Redaktor** *- Mgr. Martina Kučerová,* **jazykové korektury** *- Mgr. Stanislav Čvrtník,* **ilustrace** *- MVDr. Pavel Procházka,* **fotografie:** *Bc. Marek Drha.*

Jelen evropský
Cervus elaphus
Red Deer
Rothirsch
Foto: Marek Drha